

Sritis ir tikslai:

- Būdvardžių įvairovėje atsimena vieną daiktą.
- Būdvardžiai arba pažymimieji žodžiai turėtų maždaug sudaryti 8% viso vaiko žodyno.

Veikla

Jūs jau greičiausiai vaiką išmokėte keletą būdvardžių, naudojant garsiažodžius. Tokius dalykus kaip „brrr“ įvardijame tada, kai šalta, „mmm“, kaip skanu, ir pan. Būdvardžiai priklauso žodžių grupei, kurie vadinami pažymimaisiais žodžiais; tai žodžiai, kurie apibūdina daiktus. Svarbu vaiką mokyti ne tik daiktų pavadinimus (daiktavardžius), o kuo įvairesnių žodžių. Vaikas nesugebės kalbėti ilgesnėmis frazėmis, jeigu jis nežinos įvairių žodžių grupių. Šios savaitės tikslas yra išmokyti keletą apibūdinamųjų žodžių. Du pavyzdžiai pateikti žemiau.

Būdvardžiai ir veiklos

Purvinas

Tai ankstyvas žodis (sąvoka), kurį vaikai gana lengvai išmoksta. Sąvoką su „purvinais“ žaidimais ir veiksmo atlikimu „Fui“ vaikui pristatėte 7 savaitę. Šią savaitę išplaunamus žaislus patepkite su trupučiu rudos arba juodos spalvos vaikiškų dažų, leiskite jiems išdžiūti ir tada parodykite juos vaikui: „Žiūrėk, koks purvinas!“ Kiekvieną žaislą išplaukite kriauklėje, pilnoje burbulų ir muilino vandens. Kai žaislas nuplautas, naudokite frazę: „Pažvelk, jis NEpurvinas“. Šiuo metu nenaudokite žodžio „Švarus“. Svarbu, kad vaikas supranta žodiniu lygmeniu „Purvinas“, prieš jums įvedant naują sąvoką „Švarus“. Ateinančias kelias savaites viskas bus „Purvina“ ir „Nepurvina“.

Karštas

Vaikas jau žino, koks garsiažodis lydi sąvoką „Oi“. Dabar jums reikia mokyti žodį „Karštas“ kaip „Oi“ pakaitalą. Tokios frazės: „Būk atsargus“, „Neliesk“ šią savaitę taip pat lengvai mokomos. Parodykite vaikui namuose esančius daiktus, kurie yra karšti: karštas čiaupo vanduo, orkaitė, virdulys, krosnis, šildytuvas, žvakė, lygintuvas ir t.t. Svarbu vaiką prižiūrėti, parodyti jam šiuos pavojingus daiktus ir išmokyti, kad jie yra karšti ir negalima jų liesti. „Garsų knygoje“ naujame lape galite priklijuoti daiktų, kurie yra karšti, ir parodant kiekvieną iš jų pirštu sakydami: „**Neliesk, karšta**“. Po to, kai vaikas išmoko šią sąvoką, naudokite ilgesnę frazę: „**Neliesk, nes voryklė yra karšta**“. Tokiu būdu vaikas susies sąvoką „**Karštas**“ su daugybe daiktų, esančių namuose.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Supranta žodžius, nurodančius „nebuvimą“:
 - Jau viskas. Baigta.
 - Nieko nebėra.
 - Kur? (naudojamas, kai kažko trūksta).
- Tema: Valymas.

Veikla

„Nebuvimo“ sąvokos mokymas gali būti mokomas kiekvieno valgymo metu. Kai su šeima baigiate valgyti, kalbėkite apie maistą, kuris: „**baigta, jau viskas**“, lėkštė tuščia ir „**nieko nebėra**“. Tai galite atlikti ir su gėrimais. Visada šį tikslą galite suderinti ir su „pasikartojimo“ tikslu, kai vaikas paprašo dar kartą.

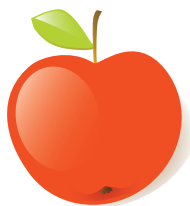
Slėpynės

Vaikai mėgsta ieškoti daiktų, kuriuos paslėpėte. Juos ši veikla sudomina ilgam, kai reikia užsimerkti, o atsimerkus tų daiktų jau nebemato. Maži vaikai dažnai naudoja žodį „**Kur**“ kaip nuorodą į nebuvimą. Pasirinkite pliušinį žaislą ar lėlę ir su žaislu atlikite skirtingą veiklą: gerkite sultis, skaitykite knygą, maudykitės ir t.t. Po to, kai vaikas tuo metu žaidžia ir duoda sultis lėlei, liepkite jam užsimerkti. Paslėpkite lėlę ir liepkite vaikui atsimerkti. Puodelis ten vis dar bus, tačiau lėlė pradingo! Vaikui sakykite: „**Lėlė dingo. Kur ji pasislėpė? Eik ir surask ją**“. Pakartokite žaidimą, pasirinkę kitą veiklą. Pasikeiskite vaidmenimis ir leiskite vaikui paslėpti lėlę. Kol žaidžiate šį žaidimą, naudokite kalbą, kuri susijusi su nebuvimu.

Tema: Valymas

Jau daug kartų girdėjote, kad geriausiai kalbą vaikas išmoks kartodamas. Natūraliai ir visapusiškai tai vyksta jūsų kasdieninėje veikloje. Šią savaitę pritaikykite namų valymą, suplanuodami vaikui konkretų žodyną ir kalbą. Taip, visuomet lengviau pačiam išvalyti namus, kai vaikas miega ar kai jo nėra namie. Vis dėl to, darant visa tai be jūsų vaiko pagalbos, mažylis neteks labai jam reikalingos kalbinės informacijos ir patirties.

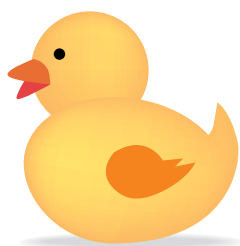
- Frazės: „Jis nešvarus. Kokia netvarka. Laikas išvalyti. Sutvarkyk dabar. Sudėkime žaislus atgal į vietą“.
- Žodynas: muilas, vanduo, putos, burbulai, šluota, dulkių siurblys, dulkės, dulkių pašluostė, valiklis.
- Šią savaitę kiekvieną dieną pasirinkite su vaiku, kurį kambarį valysite, arba sugalvokite kokią nors valymo užduotį. Tai gali būti paprasta (pavyzdžiui, sutvarkyti žaislus) arba sudėtinga (pavyzdžiui, iššluoti ir išplauti virtuvės grindis). Kiekviena veikla bus turtinga kalba ir žodynu.
- „Garsų knygoje“ pridėkite vieną ar du lapus, atspindinčius valymo užduotį. Įdomus knygos lapas – padidinta jūsų virtuvės nuotrauka. Padenkite ją permatoma plastikine skiaute ir naudokite ištrinamą žymeklį, kuriuo „išpurvinate“ grindis. Pagaminkite kartoninę pašluostę, kad pabaigoje su nosinaite galėtumėte nuo grindų nuvalyti žymes. Jūsų vaikui patiks nuvalyti ir vėl išpurvinti grindis.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Atsakydamas į klausimus, spontaniškai naudoja žodžius „Taip“ ir „Ne“.
- Suderina bent abiejų žodžių skiemenį ir balsį.

Veikla

Jūsų vaikas gana ilgai suprato įvairius klausimus pagal kontekstą. Šios savaitės tikslas – skatinti vaiką naudoti žodžius „Taip“, „Ne“ ar panašius žodžius, kai norite, kad jais atsakytų į jūsų užduodamą klausimą. Kai vaikas sako jūsų suplanuotus žodžius, klausykitės patikrindami, ar jis: 1) suderino skiemenis, 2) suderino balsius, 3) suderino visus priebalsius, kurios atitinka jo vystymosi etapą, t.y., m, p, b, h, v, n.

Tikslo įtraukimas į kasdieninę veiklą:

- Rengdamiesi ryte, parodykite vaikui marškinėlius ir paklauskite, ar jis nori juos nešioti. Jeigu purto galvą, parodykite į ausį ir sakykite: „Aš tavęs negirdžiu“. Laukite žodinio atsako. Jeigu jis sako „Taip“, rinkitės kelnes, kojines, batus ir t.t. Jei jis sako „Ne“, pasirinkite kitus marškinėlius ir paklauskite to paties dar kartą.
- Pusryčiai, pietūs, vakarienė. Paklauskite vaiko, ar jis nori ką nors valgyti tik tada, jeigu esate pasiruošę išgirsti atsakymą „Ne“. Jūs nenorėtumėte įtraukti šio tikslo valgant, jeigu vaikas mažai valgo. Vaikui pasakius „Ne“, visada turėkite antrą, galbūt ir trečią pasirinkimą. Kitaip, jeigu vaikas visada linkęs sakyti „Taip“, pirmiausia pasiūlykite tai, ko jis tikrai nenorės, kad išgirstumėte žodį „Ne“.

Tikslo įtraukimas į veiklas ir žaidimus

- Loto – tai žaidimas, kuris leidžia pačiam klausti „Taip/Ne“ klausimus. Sudėkite visas užverstas dalis ant grindų ir kiekvienam asmeniui duokite pabaigti sudėlioti lentą. Atverskite vieną iš dalių, pavadinkite ją ir paklauskite vaiko, „Ar tau reikia ____?“ . Neduokite vaikui dalies ir neleiskite jam eiti toliau tol, kol neatsakys tinkamu žodžiu.
- Dalinimasis knyga. Skaitant knygą, galite palyginti ją su vaiku ir užduoti klausimą, pavyzdžiui, „Ar tu turi uodegą?“, jeigu knyga apie gyvūnus. Parodykite į uodegą ir į vaiko užpakaliuką tam, kad užtikrintumėte, ar vaikas suprato, ką jūs klausiate. „Ar tu sakai mee mee?“ ir t.t.
- Dėlionės. Keisdami paeiliui su vaiku dėkite dėlionės dalis į joms tinkamas vietas. Kai atėjo jūsų eilė dėti, paklauskite vaiko, ar jūsų dalis tinkama būtent į tą vietą. Prieš pabandant įdėti, palaukite jo atsako. Pasirinkit teisingą ir neteisingą vietą, kad būtų proga naudoti žodžius „Ne“ ir „Taip“.

Atminkite! Jeigu norite išgirsti spontaniškus vaiko žodžius, nenaudokite pavyzdžio, bet naudokite „laukimą“ ir „paskatinimą“.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Mėgdžioja garsą /h/ skiemenyse su:
 - /a/ – aha
 - /o/ – Oho!
 - /e/ – herbas
 - /ie/ – hiena

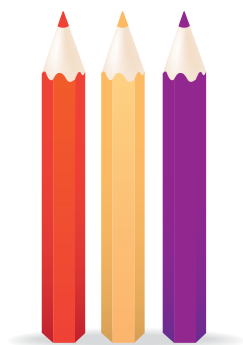
Veikla

Kalbos vapėjimo pritaikymas

Šios savaitės tikslas – įvairiuose skiemenyse įsiterpusi fonema /h/. Fonemą /h/ galite naudoti skiemens pradžioje, kaip /ha/ ir skiemens viduryje, kaip /aha/. Įsitikinkite, kad vaikas klausosi jūsų pavyzdžio ir mėgdžioja. Jeigu vaikas bando į jus žiūrėti, sakant pavyzdį, atsisėskite šalia jo ir pasislinkite truputį už nugaros. Skatinkite bendrą dėmesį, kad vaikas žiūrėtų į žaidimą, kurį žaidžiate, užuot žiūrėjęs į jūsų veidą.

Veiklos:

- Šokinėjimas (šuoliavimas)
 - Kalbos balbatavimą galite įtraukti į bet kurią dienos veiklos dalį, ypač, kai vaikas nori kažką daryti. Jeigu atėjo laikas pietauti, tegul vaikas nusiplauna rankas. Tada šokinėja iki stalo, pamėgdžiodamas skiemenį prieš kiekvieną šuolį.
 - Važiavimas mašina. Pamėgdžioti skiemenis prieš kiekvieną šuoliuką iki mašinos.
 - Laikas maudytis. Vienas pamėgdžiojimas kiekvienam šuoliukui į vonios kambarį.
- Netikėti vokai
 - Į 10–15 vokų įdėkite penkių centų monetas. Kai vaikas pamėgdžioja keletą skiemenų, vaikas gali atidaryti voką ir pasilikti monetas. Kai vaikas turi pakankamai pinigų, galite su juo nueiti į parduotuvę ir nusipirkti kažką specialaus skanaus.
 - Į vokus įdėkite lipdukus, kad vaikas galėtų juos klijuoti namuose ar į lipdukų knygą.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

2. Audioverbalinės (AV) priemonės ir strategijos

- Laukimas.
- Raginimas.
- Kalbos automatizavimui dirbkite su „klausos atsako kilpa“.

3. Savaitės pasaka: Annie Kubler, „Vyriškas darbas“ (Man's Work).

Child's Play International. Great Britain, 2001.

- Tai knygutė, tinkanti pagal šios savaitės temą, tvarkantis namuose. Tėtis tampa pagrindiniu veikėju, kai drauge su sūnumi turi užduotį – sutvarkyti namus. Tai puikus būdas pasikartoti šios savaitės kalbą ir žodyną. Galite suvaidinti kurį nors knygos puslapį pas save namuose ir pasidaruoti.
- Veiklos:
 - Sulyginkite kiekvieną kambarį jūsų namuose su knygoje esančiais kambariais.
 - Palyginkite visą knygoje naudojamą įrangą su savąja ir aptarkite, ką koks prietaisas daro, pavyzdžiui, siurblys naudojamas kilimų valymui ir t.t.

4. Savaitės dainelė: „Ogi kaip“

Žodžiai:

1. „Ogi kaip, ogi kaip, rankšluostėlis džiūna?

Ogi kaip, ogi kaip, rankšluostėlį lanksto?

Ogi kaip, ogi kaip, rankšluostėlį deda?“

2. „Džiaunam džiaunam rūbelius, rūbelius...

Lankstom lankstom rūbelius, rūbelius...

Dedam dedam rūbelius...“

- Skalbiniai gali būti įvairūs.
- Pasirinkite kokią nors tvarkymosi veiklą ir veiksmąžodį sakykite eilutės gale.
- Vaidinkite dainuojamus žodžius, pavyzdžiui, jei plaunate rūbus, vaidinkite, kaip juos trinate ir gręžiate. Jei siurbiate ar plaunate grindis, vaidinkite, kad laikote siurbį ar šluotą ir t.t.
- Keiskite veiklas ir veiksmąžodžius.

★ **Patarimas.** DARYKITE PAUZES! Kai ko nors paklausiame vaiko – DARYKITE BENT 5 SEKUNDŽIŲ PAUZĘ, kad šis turėtų progą atsakyti. Jam atsakius, duokite dar 5 sekundes, kad vaikas galėtų papildyti savo sakinį.

